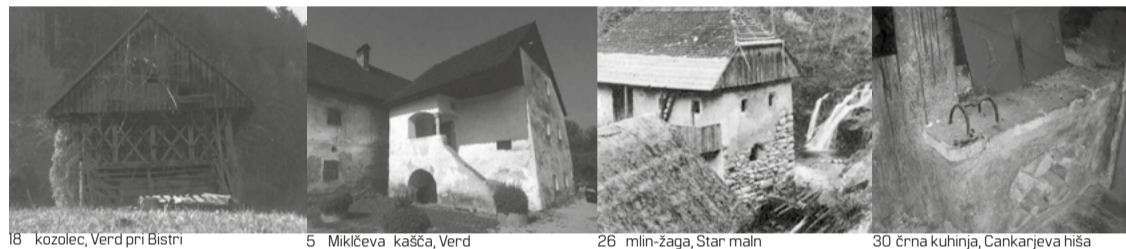
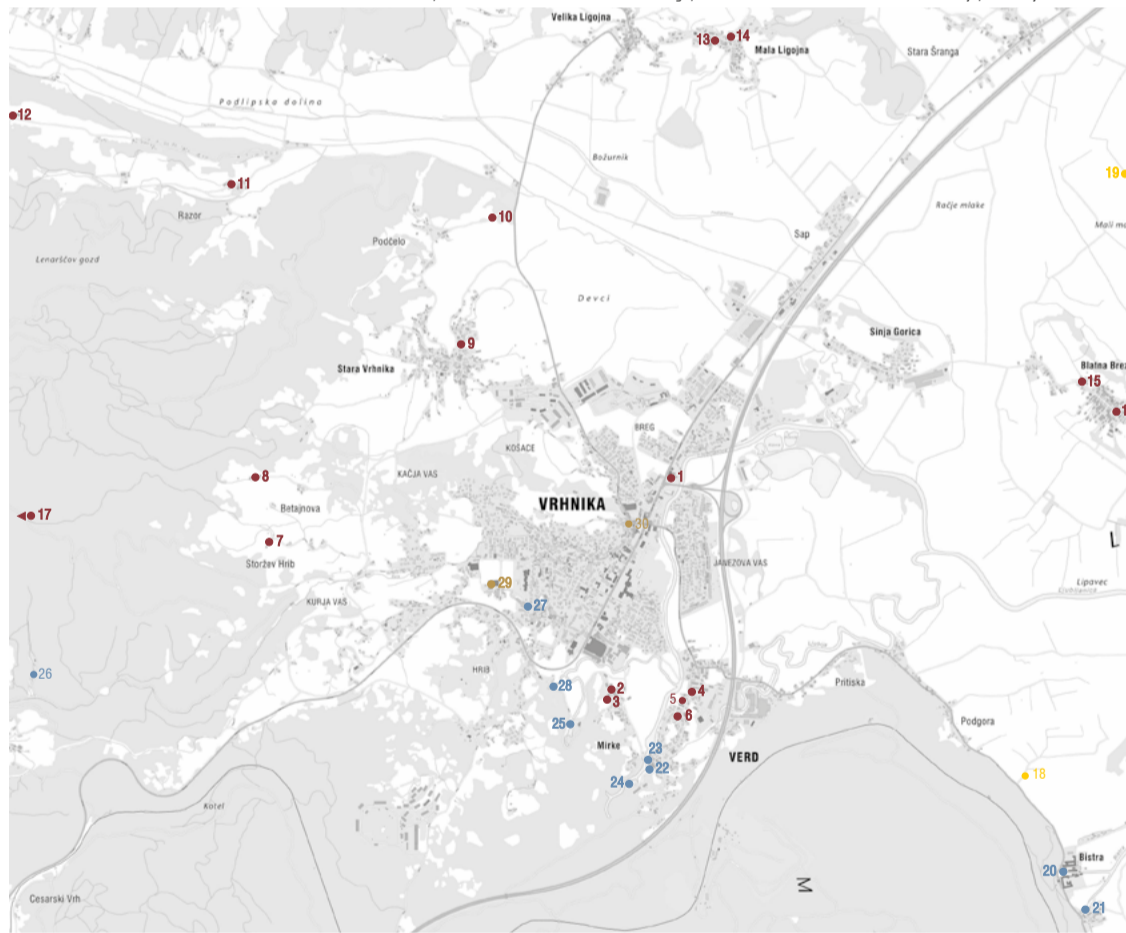

Dediščina vsakdanjega življenja obsega največji delež kulturne dediščine na Slovenskem in tudi na Vrhniskem. Poleg velikega števila registriranih enot stavbne kulturne dediščine, tudi dva od treh razglašeni kulturni spomeniki lokalnega pomena sodita v to skupino. Domačije, gospodarski in obrtni objekti, kot so kašče, mlini, žage, kozolci in podobno, pričajo o načinu življenja in sobivanju človeka z naravnimi danostmi prostora, ki so mu omogočale preživetje. Ohranitev kulturne krajine in stavbne dediščine je najbolj odvisna od kakovosti prostorskega načrtovanja in projektov obnove. Veliko bolj zahtevna je kakovostna revitalizacija tovrstnih območij in objektov, ki je povezana z ohranjanjem tradicionalnih znanj in veščin. Premična, predvsem pa nesnovna dediščina s hitrim tehnološkim razvojem, z globalizacijo, vsiljeno populistično kulturno standardizacijo, množičnim turizmom, degradacijo okolja ter izseljevanjem s podeželja trajno in nepovratno izginjata. Na drugi strani celovito oživljanje dediščine dviga kakovost življenja lokalnih prebivalcev in omogoča ohranitev okolja v katerem živijo. Da to ni zanemarljivo, se izkazuje tudi v času pandemije, ki je čez noč ustavila svet.

OD ZRNA DO KRUHA - REVITALIZACIJA KULTURNE DEDIŠČINE NA VRHNIKI

18 kozolec, Verd pri Bistri 5 Miklčeva kašča, Verd 26 mlin-žaga, Star maln 30 črna kuhinja, Cankarjeva hiša

legenda:

- 1 Jelovškova kašča, Vrhnika
- 2 Andrejčkova kašča, Mirke
- 3 Meletova kašča, Mirke
- 4 Lenarčičeva kašča, Verd
- 5 Miklčeva kašča, Verd
- 6 Maroltova kašča, Verd
- 7 Storževa kašča, Storžev hrib
- 8 Voljčeva kašča, Storžev hrib
- 9 Lukancova kašča, Stara Vrhnika
- 10 kašča v Podčelu, Stara Vrhnika
- 11 Smrekarjeva kašča, Podlipa
- 12 Krošljeva kašča, Podlipa
- 13 Popitova kašča, Mala Ligojna
- 14 Vogrinova kašča, Mala Ligojna
- 15 Kavcova kašča, Blatna Brezovica
- 16 Umkova kašča, Blatna Brezovica
- 17 Jelovčanova kašča, Zaplana
- 18 kozolec, Verd pri Bistri
- 19 kozolec toplar, Bevke
- 20 mlin, Bistra
- 21 Zupanov mlin, Bistra
- 22 žaga pod Orehom in žaga pri Matjaževki
- 23 Maroltov mlin, Retovje
- 24 žaga, Retovje
- 25 Lenarčičeva žaga, Veliki Močilnik
- 26 mlin-žaga, Star Maln
- 27 Stržinarjev mlin, Vrhnika
- 28 Oblakova žaga, Mali Močilnik
- 29 pekarna, Vrhnika
- 30 Cankarjeva hiša, Vrhnika

Avtorji: Delavnica, oblikovanje prostora d.o.o., Uroš Jereb u.d.i.a., Damijan Gašparič u.d.i.a., Maj Juvanec u.d.i.a., Boštjan Peršolja abs.arh., Barbara Zakrajšek m.i.a., prof. dr. Borut Juvanec, u.d.i.a.

Viri in fotografije: Delavnica d.o.o., TD Blagajana, Muzejsko društvo Vrhnika, ZVKDS, Knjižnica Ivana Cankarja, GURS, internet

Spoštovani,
vskladu z navodili Vlade RS in Ministrstva za kulturo vas obveščamo, da je razstavišče **Moja Ljubljana zaprto za javnost od 13. 3. 2020 do preklica. Nadaljnja obvestila spremljajte na www.mojaljubljana.si.**
Zahvaljujemo se za razumevanje!
Muzej in galerije mesta Ljubljane

Projektivni biro Delavnica d.o.o. z Vrhnike je v sodelovanju s prof. dr. Borutom Juvancem, z Zavodom za varstvo kulturne dediščine Slovenije in lokalnimi organizacijami v preteklih letih izdelal več celovitih zasnov in strategij za oživljanje etnološke kulturne dediščine na Vrhniki (Oživljanje kulturne dediščine Vrhnike - Miklčeva kašča v Verdu (z. B. Juvanec), december 2010, Prostorska strategija Star maln, junij 2011, Revitalizacija kulturne dediščine Starega malna, in Miklčeve kašče - razstava "Od zrna do kruha" (z. B. Juvanec), Cankarjeva spominska hiša - revitalizacija, november 2013). Zaradi visoke stopnje ogroženosti dediščine je nastopil skrajni čas, da fazo načrtovanja nasledi tudi izvedbena faza.

IDEJA ZA IZLET

KAŠČE NA VRHNIŠKEM

V dneh, ko imamo malo več časa za sprehode in nam morda že zmanjka idej, kam se podati, lahko le-te črpamo tudi iz vodnika KAŠČE NA VRHNIŠKEM.

Vodnik je ob podpori Zveze kulturnih društev Vrhnika nastajal med leti 1995 in 1998, ko so na pobudo gospe Marte Rijavec znotraj vrhniske občine potekali raziskovalni tabori, katerih udeleženci so bili učenci OŠ Ivana Cankarja z Vrhnike, učenci OŠ Log-Dragomer in dijaki Šubičeve gimnazije iz Ljubljane. Predmet raziskovanja so bile kašče na Vrhniskem. Taborje je vodila mag. Tatjana Oblak Milčinski, k sodelovanju pa so pristopile še arhitektka Nataša Oblak Japelj, etnologinja in konservatorica Damjana Pediček Terseglav ter mnogi drugi.

Veliko vas je bilo tistih, ki ste v okviru projekta pridno zapisovali in risali. Kar sedemnajst kašč ste evidentirali takrat. Morda ima kdo izmed vas v svojem arhivu še spravljen to izredno strokovno, z vašimi risbicami in mnenji oplemenitenno delo.

Tudi s pomočjo vodnika, ki je bil leta 1998 izdan ob Dnevh evropske kulturne dediščine, se lahko podate na sprehod ali izlet, ob tem pa spoznavate našo bogato dediščino. Nič hudega, če si boste kašče v teh dneh ogledali le od zunaj, tudi tega so vredne!

Anka Grom

